



MINISTERSTWO  
ŚRODOWISKA

## ***UWZGLĘDNIENIE KOMPONENTU DOTYCZĄCEGO ZAGOSPODAROWANIA WÓD OPADOWYCH W RPO***

***MINISTERSTWO ŚRODOWISKA  
DEPARTAMENT ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I WSPÓŁPRACY  
MIĘDZYNARODOWEJ***



**PIOTR CZARNOCKI**  
[PIOTR.CZARNOCKI@MOS.GOV.PL](mailto:PIOTR.CZARNOCKI@MOS.GOV.PL)  
TEL. 22 36 92 814.



### **MF EOG i NMF**

- Projektowany i obecnie negocjowany z darczyńcami obszar wsparcia: Opracowanie i wdrożenie planów działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym
- W Ministerstwie Środowiska w ramach programowania MF EOG i NMF wskazano projekt włączenia działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu w miastach nie objętych finansowaniem w ramach POIŚ.

### **POIŚ**

- Finansowanie w ramach działania 2.1 POIŚ „adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska”
  - W tym typ projektu 2.1.5 czyli **systemy gospodarowania wodami opadowymi** na terenach miejskich – dla miast partnerów projektu MPA oraz w II konkursie miasta o gęstości zaludnienia powyżej 1200 mieszkańców/km<sup>2</sup> –w sumie około 270 miast.



MINISTERSTWO  
ŚRODOWISKA

# SYSTEMY GOSPODAROWANIA WODAMI OPADOWYMI NA TERENACH MIEJSKICH (POIŚ)





### **DZIAŁANIE 2.1: Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska**

- Typ projektu: Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich
- Tryb wyboru: konkursowy
- Projekty oceniane są kryteriami:
  - ✓ Horyzontalne kryteria formalne
  - ✓ Dodatkowe kryteria formalne
  - ✓ Kryteria merytoryczne I stopnia (w tym właściwe kryteria horyzontalne)
  - ✓ Horyzontalne kryteria merytoryczne II stopnia



# Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich – zakres projektów

- Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich
- Projekty dotyczą m.in.:
- budowy, rozbudowy lub remontu sieci kanalizacji deszczowej oraz infrastruktury towarzyszącej, która przyczynia się do odprowadzania, zatrzymania, retencjonowania, wykorzystania wód opadowych i/lub oczyszczania (w razie potrzeby) wód opadowych, przy czym dla tej infrastruktury preferowane będzie użycie metod naturalnych lub bazujących na naturalnych. Metody naturalne lub bazujące na naturalnych to działania, wykorzystujące naturalną zdolność retencji, zagospodarowania, samooczyszczania oraz odprowadzania wód opadowych z danego terenu np. rowy odwadniające, muldy, zbiorniki odparowujące, obsadzone roślinnością stawy sedimentacyjne, obiekty hydrofitowe oczyszczania wód opadowych.



## Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich – zakres projektów

- budowy, rozbudowy lub remontu zbiorników wód opadowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (w tym m.in. urządzenia podczyszczające i instalacje rozprowadzania zebranej wody);
- likwidacji zasklepienia lub uszczelnienia gruntu poprzez stosowanie wzmocnień przepuszczalnych dla wody np.: ażurowych lub żwirowych.
- dla miast nieujętych w projekcie pozakonkursowym realizowanym w ramach typu projektu 2.1.1b, które wpisują się w zakres interwencji POliŚ, możliwe jest również ujęcie w projekcie zadań związanych z przygotowaniem lub aktualizacją planów adaptacji do zmian klimatu





# Adresaci konkursu (katalog potencjalnych beneficjentów)

Co do zasady wsparcie będzie kierowane do obszarów miast ujętych w projekcie 1b **132** polegającym na opracowaniu lub aktualizacji planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Ponadto, możliwa będzie również realizacja projektów na obszarach miast, których gęstość zaludnienia jest wyższa niż 1200 mieszkańców/km<sup>2</sup> **133,134** oraz na obszarach gmin miejskich ujętych w kontrakcie terytorialnym dla danego województwa wg stanu na dzień 31 października 2016. Warunkiem dopuszczenia możliwości współfinansowania ze środków POIiŚ dla miast nieujętych w projekcie 1b jest potwierdzenie posiadania planu adaptacji do zmian klimatu zgodnie z przygotowanym przez Ministerstwo Środowiska „Podręcznikiem adaptacji dla miast – wytycznymi do przygotowania Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu” lub przynajmniej potwierdzenie przystąpienia do przygotowania planu adaptacji poprzez dysponowanie odpowiednią uchwałą rady gminy. W ramach działania dopuszczalne jest wyodrębnienie alokacji dedykowanej małym i średnim miastom tracącym funkcje gospodarcze i społeczne, spełniającym ww. warunki.

**132** Ograniczenie to nie dotyczy Miasta Stołecznego Warszawa ze względu na realizację przez to miasto odrębnego projektu dotyczącego przygotowania strategii adaptacji dla miasta metropolitalnego w ramach instrumentu LIFE+.

**133** Gęstość zaludnienia będzie ustalona w oparciu o Rocznik statystyczny GUS z 2015r.

**134** Wsparcia ze środków POIiŚ nie będą mogły uzyskać miasta zlokalizowane w województwach, dla których działania w zakresie wód opadowych są zaplanowane do realizacji w ramach regionalnych programów operacyjnych tj. RPO województwa Dolnośląskiego, Pomorskiego, Lubuskiego, Zachodniopomorskiego, Łódzkiego, Wielkopolskiego i Małopolskiego.





## **Dodatkowe kryteria formalne:**

### **Zasadność przedsięwzięć odprowadzających wody opadowe bezpośrednio do wód powierzchniowych**

- Ocenie podlega, czy we wniosku o dofinansowanie zamieszczono szczegółowe wyjaśnienie, że żadne inne rozwiązanie problemu wód opadowych w obszarze objętym projektem lub jego części nie jest możliwe lub nie jest ekonomicznie uzasadnione.







## Dodatkowe kryteria formalne:

### Inwentaryzacja posiadanego majątku

- Ocenie podlega, czy Wnioskodawca posiada inwentaryzację posiadanego majątku (**niezbędną do oceny możliwości technicznych infrastruktury odwodnieniowej oraz określenia niezbędnego zakresu budowy, przebudowy lub remontu**), w zakresie:
  - ilości wylotów do odbiorników;
  - ilości urządzeń do podczyszczania ścieków;
  - ewidencji pozwoleń wodno-prawnych.





## **Dodatkowe kryteria formalne:**

### **Posiadanie danych geo-przestrzennych**

- Ocenie podlega, czy Wnioskodawca posiada następujące dane geo-przestrzenne:
- numeryczna mapa zasadnicza oraz
- mapa ewidencyjna.





## Kryteria merytoryczne I stopnia:

### Posiadanie szczegółowych danych przestrzennych dotyczących powierzchni przepuszczalnych:

- Ocenie podlega, czy Wnioskodawca posiada następujące dane geo-przestrzenne:
- ortofotomapa,
- numeryczny model terenu,
- mapy glebowe oraz/lub inne dane dotyczące przepuszczalności terenów zlewni i powierzchni przepuszczalnych),
- skaning laserowy powierzchni przepuszczalnych lub metody równoważne.

Powyższe dane są niezbędne do jednoznacznej identyfikacji zlewni oraz określenia przepuszczalności terenów zlewni, a w efekcie właściwego określenia bilansu wód opadowych oraz terenów narażonych na lokalne podtopienia i zalania.





## Kryteria merytoryczne I stopnia:

### Szczegółowa inwentaryzacja ilości sieci z rozbiciem n średnice oraz powierzchni uszczelnionych lub zasklepionych:

- Ocenie podlega, czy Wnioskodawca posiada szczegółową inwentaryzację ilości sieci (z rozbiciem na średnice), która umożliwi ocenę możliwości technicznych infrastruktury odwodnieniowej oraz określenia niezbędnego zakresu budowy, przebudowy lub remontu. W przypadku uszczelnienia lub zasklepienia gruntów ocenie podlega, czy Wnioskodawca posiada szczegółową inwentaryzację powierzchni gruntu zakrytych szczelnym materiałem lub zasklepionych mechanicznie, chemicznie lub w inny sposób.





## Kryteria merytoryczne I stopnia:

### Posiadanie numerycznych modeli opadowych

- Ocenie podlega posiadanie wyników numerycznych (komputerowych) modeli opadowych umożliwiających zidentyfikowanie obszarów zagrożonych podtopieniami bezodpływowych uwzględniających stan rzek dla przepływów Q0,2%, Q1% i Q10% przy opadach o natężeniu Q2%, Q3%, Q5% oraz Q10% wykonanych w aplikacjach kompatybilnych z popularnymi aplikacjami GIS, skalibrowanych z zarejestrowanymi opadami i przepływami w korytach (rowach) zlewni /sieci odwodnieniowej zlewni w oparciu o dane hydro-meteorologiczne pochodzące z okresu co najmniej ostatnich 5 lat (w zakresie pomiarów kalibracyjnych dla sieci odwodnieniowej dla kanalizacji deszczowej przykrytej oraz otwartej naturalnej i technicznej kampania pomiarowa nie może być wykonana wcześniej niż w ostatnich 10 latach) w zakresie wysokości opadów oraz innych podstawowych parametrów opadów w miarę ich dostępności, jak również posiadanie wyników numerycznych (komputerowych) modeli opadowych zawierających symulacje parametrów hydrometeorologicznych w zakresie prognozowanych opadów deszczu do roku 2050 zgodnie z przyjętym scenariuszem zmian klimatu (konieczne jest przyjęcie co najmniej jednego scenariusza zmian klimatu, a w tym zakładającego średni poziom zmian klimatu, np.):
- A1B, zgodnie z 4 Raportem IPCC lub RCP4,5 zgodnie z 5 Raportem IPCC uwzględniających co najmniej następujące cechy opadów deszczu:
- czas trwania opadów deszczu,
- natężenie opadów deszczu, maksymalną wysokość opadów deszczu (o określonym czasie trwania).

Przedmiotowe modele w części symulacyjnej powinny uwzględniać planowane i dające się przewidzieć zmiany zagospodarowania terenu zlewni w założonym horyzoncie czasu.



## Kryteria merytoryczne I stopnia:

### Zatrzymanie odpływu i retencjonowanie wód opadowych:

- Ocenie podlega, czy projekt dotyczy zatrzymania i retencjonowania wód opadowych w miejscach ich powstawania, a tym samym opóźnienia ich odpływu, poprzez budowę np. zbiorników retencyjnych podziemnych i powierzchniowych, szczelnych i chłonnych, drenaży rozsączających, nawierzchni chłonnych, zielonych tarasów, likwidację uszczelnienia lub zasklepienia gruntu itp.





## Kryteria merytoryczne I stopnia:

### Zagospodarowani (wykorzystanie) wód opadowych:

Punkty przyznawane są na podstawie ilości wykorzystywanej/zagospodarowanej wody w stosunku do ilości wody zretencjonowanej/zatrzymanej z terenu zlewni objętej projektem.

Ocenie podlega też, czy wody te będą wykorzystane np. do:

- podlewania zieleni miejskiej;
- fontann;
- zasilania zbiorników przeciwpożarowych;
- szaletów;
- chłodzenia lub zmywania powierzchni utwardzonych, w tym ulic, itp.
- rozsączania do gruntu.





## Kryteria merytoryczne I stopnia:

### Stosowanie metod naturalnych lub bazujących na naturalnych:

- Ocenie podlega, czy w projekcie stosowane są metody naturalne lub bazujące na naturalnych, wykorzystujące naturalną zdolność retencji, zagospodarowania, samooczyszczania oraz odprowadzania wód opadowych danego terenu /środowiska (np. rowy odwadniające w terenie podmokłym, muldy, zbiorniki odparowujące, dopuszczalne w tym zakresie są również rozwiązania semi-naturalne bazujące na lub imitujące metody naturalne, do których należą np. zielone dachy, pasaże roślinne, obsadzone roślinnością stawy sedymentacyjne, obiekty hydrofitowe oczyszczania wód opadowych, ogrody deszczowe).







## Kryteria merytoryczne I stopnia:

### Lokalizacja przestrzenna powierzchniowych zbiorników retencyjnych:

- Ocenie podlega, czy budowane, przebudowywane lub remontowane powierzchniowe zbiorniki retencyjne są zlokalizowane poza ciekami wodnymi. Sztuczne zakrycie zbiornika na cieku nie spełnia kryterium; spełniają je np. poldery poza korytem cieku, zbiorniki w obniżeniach bezodpływowych i w suchych dolinach.

## Kryteria merytoryczne I stopnia:

### Opłaty za odbiór wód opadowych:

- Ocenie podlega, czy Wnioskodawca wprowadził lub planuje wprowadzić system opłat służących utrzymaniu stworzonej w ramach projektu infrastruktury zagospodarowania wód opadowych.

Kryterium podlega ocenie na podstawie uchwały Rady Gminy lub innego równoważnego dokumentu, a w sytuacji przygotowywania systemu opłat – na podstawie oświadczenia Wnioskodawcy.

## Podsumowanie konkursów – zagospodarowanie wód opadowych na terenach miejskich POLiŚ

W roku 2016 i 2017 przeprowadzono w przedmiotowym typie projektów 2 konkursy.

Alokacje z Funduszu Spójności:

- I konkurs – 200 mln złotych
- II konkurs – 300 mln złotych.

I konkurs został zakończony. Całość alokacji została wykorzystana, ponadto był jeden projekt na liście rezerwowej.

W ramach II konkursu, w którym termin składania wniosków upłynął w dniu 15 marca 2017r., trwa (ponowna) ocena formalna i merytoryczna I stopnia złożonych wniosków o dofinansowanie (projektów).



## Wody opadowe w RPO

- Działania w zakresie wód opadowych są zaplanowane do realizacji w ramach regionalnych programów operacyjnych dla następujących województw: dolnośląskiego, pomorskiego, lubuskiego, zachodniopomorskiego, łódzkiego, wielkopolskiego i małopolskiego
- **Województwo dolnośląskie.**
- **1. Działanie 4.5**
- **Typy projektów**
  - 4.5.C Projekty dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich do 100 tys. mieszkańców przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami (przede wszystkim w zakresie zagospodarowania wód opadowych, w tym:
    - systemy zbierania i retencjonowania wody opadowej, budowa/modernizacja sieci kanalizacji deszczowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.





## ➤ **Województwo pomorskie (2)**

### ➤ DZIAŁANIE 11.1. OGRANICZANIE ZAGROŻEŃ NATURALNYCH

- Cel szczegółowy: Wzmocniona odporność regionu na powódzie i susze.
- Problemem w regionie jest nieefektywne działanie systemów odprowadzania oraz oczyszczania wód opadowych i roztopowych na części obszarów zurbanizowanych. Konieczne jest także utrzymanie właściwych stosunków wodnych, z zachowaniem zasad zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi i przyrodniczymi.
- Interwencja w Działaniu będzie miała na celu zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni (poprawa bezpieczeństwa powodziowego w skali lokalnej), a także poprawę sytuacji hydrologicznej w zlewni w okresach bezdeszczowych, natomiast usprawnienie systemów odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych przyczyni się do lepszego zabezpieczenia terenów zurbanizowanych przed skutkami podtopień i powodzi spowodowanych nawałnymi opadami deszczu, a także pozwoli na redukcję ilości zanieczyszczeń trafiających do odbiorników wraz z wodami opadowymi i roztopowymi.





## ➤ **Województwo pomorskie**

- Wspierane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do zwiększania retencji wody i minimalizacji skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych takich jak nawałne deszcze czy susza.
- Wsparcie zostanie ukierunkowane w szczególności na:
  - ❑ utrzymanie i rozwijanie naturalnych ekosystemów retencjonujących wodę w ramach małej retencji (pod pojęciem małej retencji rozumie się działania techniczne i nietechniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie ich zdolności retencyjnych),
  - ❑ budowę lub przebudowę zbiorników retencyjnych,
  - ❑ budowę, rozbudowę lub przebudowę systemów zagospodarowania oraz oczyszczania wód opadowych i roztopowych w miastach,
  - ❑ budowę indywidualnych systemów zatrzymywania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania w ramach mini programów przygotowywanych przez gminy lub stowarzyszenia założone przez mieszkańców,
  - ❑ przedsięwzięcia z zakresu organizacji systemów monitorowania i wczesnego reagowania oraz ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych i usuwania skutków katastrof oraz doposażenia jednostek ratowniczych.





## ➤ **Województwo lubuskie**

II typ projektu: Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego:  
W ramach typu II będzie można uzyskać dofinansowanie m.in.  
na:

- działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami (np. zagospodarowanie wód opadowych, w tym: systemy zbierania i retencjonowania wody opadowej, budowa/modernizacja sieci kanalizacji deszczowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miastach poniżej 100 tys. mieszkańców, zapobieganie uszczelnianiu gruntu).





## ➤ **Województwo zachodniopomorskie:**

### ➤ 3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego

- ❑ Działanie ukierunkowane jest na minimalizowanie skutków (np. susze, podtopienia, zalania) niekorzystnych zjawisk pogodowych takich jak np. długotrwałe występowanie wysokich temperatur, intensywne opady atmosferyczne na obszarach miast o ludności mniejszej niż 100 tys. mieszkańców. Zabezpieczenie obszarów miast przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi ma na celu realizację projektów prezentujących kompleksowe rozwiązania problemów danego obszaru. Wsparcie uzyskają działania związane z systemami zbierania, retencjonowania i wykorzystania wody opadowej, w tym budowy lub modernizacji kanalizacji deszczowej oraz z zapobieganiem uszczelnianiu gruntu np. poprzez tworzenie powierzchni biologicznie czynnych (preferowane będzie wykorzystanie naturalnego potencjału danego obszaru).







## ➤ **Województwo wielkopolskie**

### ➤ Poddziałanie 4.1.3

- ❑ Projekty realizowane w miastach poniżej 100 tys. mieszkańców dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami (zagospodarowanie wód opadowych i wody zgromadzonej w śniegu poprzez systemy zbierania, retencjonowania oraz detencjonowania (opóźnienia, spowolnienia odpływu).





## ➤ **Województwo małopolskie**

### ➤ Działanie 5.1 ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

#### ➤ Poddziałanie 5.1.1

#### ➤ PRZECIWDZIAŁANIE KLĘSKOM ŻYWIOŁOWYM

##### Retencjonowanie wody

W ramach poddziałania realizowane będą wszelkie inwestycje o charakterze regionalnym i lokalnym nakierowane na zwiększenie odporności na klęski żywiołowe i niekorzystne zjawiska pogodowe. W tym wsparcie mogą uzyskać projekty z zakresu różnych form małej retencji, rozwoju terenów zalewowych, zagospodarowywania wód opadowych.





## ➤ **Województwo łódzkie**

- Działanie V.1 Celem działania jest zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe i przeciwożarowe w regionie.
- Poddziałanie V.1.1
  - ❑ Interwencja realizowana w ramach poddziałania zmierzać będzie do poprawy zdolności adaptacyjnych do zmian klimatu poprzez wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (głównie powódzie i susze), a w przypadku ich wystąpienia zminimalizowanie ich skutków poprzez poprawę systemowego zarządzania ryzykiem.
  - ❑ Województwo łódzkie, ze względu na położenie wzdłuż wododziału dwóch głównych rzek Polski: Wisły i Odry, charakteryzuje się ubogimi zasobami wód powierzchniowych. Dlatego ważna jest poprawa bądź utrzymanie właściwego stanu wód i ich wzajemnych zależności, z zachowaniem zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi i przyrodniczymi. W ramach poddziałania wspierane będą projekty, które przyczynią się do zwiększenia wykorzystania wód opadowych lub roztopowych w miejscu ich powstawania (na obszarach miast poniżej 100 tys. mieszkańców), zwiększenia małej retencji wodnej (w tym naturalnej), poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności tych inwestycji w wymogami prawa Unii Europejskiej.





MINISTERSTWO  
ŚRODOWISKA

Dziękuję za uwagę!

